

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

07 квітня 2025 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги. Радий всіх бачити. Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Шановні колеги, сьогодні в порядку денного дев'ять питань.

Перше. Про проект Закону України "Про професійну освіту".

Друге. Альтернативний проект Закону України "Про професійну освіту".

Третє. Другий альтернативний Закон "Про професійну освіту".

Четверте. Про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених додаткових пропозицій народних депутатів України – членів комітету.

П'яте. Про проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених.

Шосте. Про проект Закону України "Про Національну систему кваліфікацій".

Сьоме. Про подання об'єднаної Конкурсної комісії та проект Постанови про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2024 рік.

Восьме. Про проект Постанови Верховної Ради України про деякі питання реалізації у 2025 році Постанови Верховної Ради України "Про Премію Верховної Ради України найкращим учасникам зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти".

І дев'яте. "Різне".

Шановні колеги, чи є в когось пропозиції, зауваження до порядку денного? Якщо немає, то ставлю на голосування порядок денний.

Хто – за?

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

_____. За.

_____. За.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі – за. Хто – утримався? Проти? Немає. Дякую, колеги.

Переходимо тоді до пункту 1 порядку денного. Є пропозиція об'єднати обговорення 1, 2 і 3 пунктів, це проект Закону "Про професійну освіту" і два альтернативних до нього. Шановні колеги, чи є заперечення? Немає. Голосування будуть окремо, а обговорення будуть всі разом.

Отже, в нас є три автори законопроекту: Ольга Володимирівна – автор основного законопроекту, Ірина Мирославівна Констанкевич – першого альтернативного і Кабінет Міністрів – альтернативного. Давайте тоді в такому порядку і попросимо авторів представити законопроектів

Ольго Володимирівно, будь ласка, вам слово. Ви все одно потім як співдоповідач, як голова підкомітету все одно будете мати слово.

КОВАЛЬ О.В. Сьогодні в мене соло.

Доброго дня, колеги. Я довго розповідати не буду. Тому що ми всі були присутні на підкомітеті, де детально я представляла законопроект і колеги представляли законопроект. Але я хочу сконцентрувати свою увагу на певних ключових моментах, а саме на відмінностях цього законопроекту від двох інших, тому що по своїй суті законопроекти, як написав секретаріат в своєму висновку, на приблизно 70-80 відсотків близькі за текстом. Закономірно, тому що більшість присутніх на комітеті приймали участь у розробці бази для всіх ось цих трьох зареєстрованих законопроектів. Якщо говорити саме про законопроект мого авторства разом з колегами народними депутатами, то цей законопроект, як на мене, перш за все відрізняється більш широким спектром новацій щодо дерегуляції в діяльності закладів професійної освіти, фінансової автономії закладів професійної освіти і залученні роботодавців саме до освітнього процесу, до навчання, до створення програм в закладах професійної освіти.

Як я вже згадала про роботодавців і про бізнес, всі три законопроекти (на праві співдоповідача і це скажу ще), вони пропонують механізм створення наглядових рад. Але у всіх трьох законопроектах по-різному відображена повнота їхніх прав та обов'язків у закладах професійної освіти.

Наступне, на чому я хочу наголосити, це на моделі фінансування. Саме в цьому законопроекті пропонується модель фінансування, яка не просто базується на фіксованих витратах в закладах професійної освіти, а і на результатах діяльності, тобто на стимулюючому фінансуванні закладів. Оскільки дерегуляція і автономія неможливі без фінансових змін, ось цей стимулюючий принцип якраз відображає результати діяльності закладів, які вони провадять.

Названа мною ось ця фінансова автономія не повинна бути просто красивими словами, які ми часто декларуємо і не один рік обговорюємо, ми повинні закласти чіткі механізми, як це буде відбуватися. Ми не один рік говорили про розпорядження коштів, залучених коштів закладами професійної освіти. В законопроекті це відображено таким чином, що заклади можуть їх розміщувати на рахунках відповідно державних банків.

Знову ж ми пропонуємо спростити вхід у систему професійної освіти, це ліцензування за так званим декларативним принципом. Тому що дуже багато є питань щодо процедури ліцензування і не тільки в закладах професійної освіти, якщо говорити загалом.

Також цей законопроект так, як й інші законопроекти, ці внесені, пропонують створення так званих некомерційних, неприбуткових товариств. Це також дасть можливість закладам більш гнучко працювати, залучати кошти і відповідно ними розпоряджатися на осучаснення матеріально-технічної бази, на фінансування заробітної плати і преміювання своїх працівників у закладах професійної освіти, і відповідно стимулювання залучення ще більшої кількості коштів до закладів професійної освіти.

Ми пропонуємо широкий спектр дерегуляції, а також ми повинні запропонувати такі механізми і можливості щодо оцінювання результатів навчання здобувачів закладів професійної освіти. Це в законопроекті відображено за рахунок оцінювання результатів навчання через незалежні кваліфікаційні центри.

Якщо коротко, це є такими основними пунктами, який відрізняє саме цей законопроект від двох альтернативних законопроектів. І, колеги, я хочу наголосити, що ми зараз маємо з вами можливість прийняти законопроект, який пропонує широкий спектр можливостей для закладів, і що цей законопроект це повинно бути не просто декларацією на папері наших бажань, а це повинні бути саме дієві механізми, які можливо буде реалізовувати на практиці. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Володимирівна.

Ірина Мирославівна є з нами на зв'язку? Є? Ольга Володимирівна, ви і за неї? Ну, добре.

КОВАЛЬ О.В. Я за Ірину Мирославівну. Так як всі три законопроекти декларують мету євроінтеграційну і ці всі три законопроекти, які повинні в результаті відобразитись в один прийнятий закон, є вимогою Ukraine Facility Plan, ми маємо маяк, а Ірина Мирославівна зараз працює також в нас а полі євроінтеграції, тому доручила таку місію представити законопроект як співдповідачеві замість неї.

Другий законопроект, тобто перший альтернативний, це є законопроектом, який також напрацьовувався спільно, спільно із колегами народними депутатами і зареєстрований нашою колегою Іриною Мирославівною разом з іншими народними депутатами. Цей законопроект, знову ж я повторюся, 70-80 відсотків вони схожі. Даний законопроект є більш соціально спрямованого напрямку, в ньому відображено значна можливість для здобуття професійної освіти соціальних категорій, що, в принципі, відображено у всіх трьох законопроектах, військовослужбовців, ветеранів і так далі.

Цей законопроект так само, як і основний законопроект, запроваджує оцінювання результатів через кваліфікаційні центри. Цей законопроект запроваджує механізми підтримки розвитку закладів професійної освіти, стимулювання їх розвитку загалом. Також цей законопроект дає конкретні норми, які залучають бізнес, ті ж самі наглядові ради, до діяльності закладів професійної освіти, нові інструменти забезпечення якості, інституційний аудит і так далі. Тобто тут можна говорити дуже багато, тому що законопроект системний, великий і містить дуже велику кількість новацій. Довго не буду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Володимирівна.

І третій законопроект, другий альтернативний, поданий Кабінетом Міністрів. Представник уряду хто буде у нас? Пане Дмитре, заступник міністра. Дмитро Завгородній, будь ласка.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Дякую. Доброго дня. Ще раз дякую. Вже на підкомітеті була можливість коротко представити, тому я сконцентруюся так, як Ольга сказала, на ключових відмінностях.

На мою думку, деякі позиції, які були озвучені, вони не є ключовими відмінностями, тому що урядовий законопроект, так само, передбачає перетворення закладів в комунальні товариства, передбачає дерегуляцію, зменшення бюрократичного навантаження, наприклад, шляхом відмови від атестації. Ми підтримуємо і спрощення ліцензування, і багато інших аспектів, які є в усіх трьох законопроектах.

Що нас бентежить, чому ми зі свого боку прагнемо саме йти далі шляхом, базуючись на урядовому законопроекті? По-перше, це те, що в урядовому законопроекті є певне розділення на формальну і неформальну освіту, на освітню і професійну кваліфікацію. Ми вважаємо, що це є дуже важливим. Це мінімальна регуляція, яка може забезпечити певний взагалі контроль над тим, що таке професійна освіта, яка надається закладами державної, комунальної форми власності – формальна професійна освіта. Ми вважаємо, що має існувати хоча б один єдиний державний стандарт, це передбачено і Законом "Про освіту", і, на нашу думку, здоровим сенсом.

Друга частина. Дійсно, є відмінність в тому, що урядовий законопроект не передбачає проведення зовнішнього оцінювання в кваліфікаційних центрах. На нашу думку, як я говорив раніше, це, по-перше, призводить до значних додаткових витрат державних або місцевого бюджету. Це не є в достатній мірі змодельовано, це не підтримали абсолютно всі центральні органи виконавчої влади, асоціації, профспілки і так далі, це не підтримали під час громадського обговорення. Тобто вважаємо, що ця норма занадто рано впроваджується і має спочатку бути протестована у вигляді державного експерименту або надана як додаткова можливість, а не запроваджена як обов'язковість, єдиний варіант для всіх абсолютно закладів освіти.

Є декілька інших норм, які суперечать просто законодавству, суперечать іншим законам України. Тут, я думаю, прокоментують ще колеги з інших міністерств, оскільки вони висловлювали якраз зауваження щодо невідповідності Бюджетному кодексу, бюджетному законодавству, з нашим зобов'язанням перед Європейським Союзом по продовженню роботи Закону "Про державно-приватне партнерство". І в даному випадку ми якраз це все з усіма органами всіма опрацьовували, і вважаємо, що та редакція, яка є результатом спільної роботи уряду, асоціацій і місцевого самоврядування, є хорошою базою для того, щоб в подальшому опрацьовувати її на рівні Верховної Ради.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На відповідність законодавству, це ви про урядовий законопроект говорили?

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Ні, я маю на увазі законопроект депутатський, в якому є норми, які суперечать...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думав, ви представляєте урядовий. Ну, окей.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Я представляю різницю між...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, зрозуміло. Дякую.

Ольга Володимирівна, і знову вам слово як голові підкомітету, будь ласка.

КОВАЛЬ О.В. Так, я як співдоповідач пройдуся по основних висновках, зауваженнях і пропозиціях, які ми отримали від всіх зацікавлених сторін, які мали можливість ознайомитися із законопроектом. Я розпочинаю із основного законопроекту і в порядку подачі буду говорити.

Перший законопроект 13107 поданий групою народних депутатів, в тому числі мною. Перші висновки, які ми отримали, це від Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України. Загалом Головне експертне управління висловило підтримку в цілому ідеї оновлення чинного законодавства у сфері професійної освіти і вказує на певні техніко-юридичні зауваження, і надає пропозиції. Я, колеги, не буду їх зачитувати, тому що всі ви мали можливість ознайомитися із висновками, які були розіслані кожному із вас, задля економії часу.

Далі. Уповноважений Верховної Ради з прав людини повідомив про підтримку законопроекту за умови врахування висловлених ним зауважень. Серед яких рекомендовано доповнити норму по відрахуванню здобувачів професійної освіти закладів професійної освіти і відповідно надав текст, який рекомендують врахувати.

Міністерство освіти і науки (мені коротко сказати, чи представники скажуть) повідомило, що не підтримує законопроект у запропонованій редакції і надало низку зауважень до даного законопроекту.

Міністерство фінансів повідомило, що проект закону може бути підтриманий за умови доопрацювання і врахування висловлених зауважень. Зокрема, пропонують вилучити положення, які потребують суттєвих додаткових коштів із місцевого і державних бюджетів.

Міністерство соціальної політики висловило підтримку законопроекту за умови доопрацювання. Зокрема, рекомендовано вилучити норму Прикінцевих, перехідних положень про внесення змін до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" щодо уточнення умов сплати єдиного внеску.

Міністерство внутрішніх справ України надало низку зауважень і пропозицій, зокрема, доповнень про термінологічний апарат даного законопроекту.

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України висловило підтримку проекту закону із зауваженнями. Зокрема, рекомендовано врегулювати питання мови навчання у закладах професійної освіти.

Адміністрація державної прикордонної служби висловила підтримку проекту закону із зауваженнями. Зокрема, зазначила про необхідність доповнення системи професійної освіти ще одним типом закладів професійної освіти – професійний військовий навчальний заклад.

Фонд державного майна зауважив на необхідності приведення терміну "рішення про передачу в оренду майна" до термінології Закону України "Про оренду державного та комунального майна".

Національне агентство кваліфікацій висловило в цілому підтримку проекту закону як важливого кроку у реформуванні системи професійної освіти України та наголосило на необхідності уніфікації термінології в тексті законопроекту.

Державна служба якості освіти запропонувала вилучити з переліку заходів впливу на здобувача професійної освіти за системне невиконання обов'язків дисципліни стягнень і надала пропозиції.

Державний центр зайнятості повідомив про необхідність доопрацювання окремих норм закону. Зокрема, уточнити поняття строку укладання трудового договору, контракту з керівником закладу професійної освіти.

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні висловив підтримку законопроекту.

Федерація роботодавців України висловила підтримку проекту закону.

Конфедерація роботодавців України позитивно оцінила ініціативу розроблення законопроекту та надала низку пропозицій та зауважень, зокрема, конкретизувати окремі терміни "студент", "курсант", доопрацювати механізми незалежного оцінювання професійних кваліфікацій.

Профспілка працівників освіти і науки України висловила зауваження і пропозиції. Зокрема, вилучити норму про підтвердження професійної кваліфікації кваліфікаційними центрами здобувачами освіти.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок запропонував врегулювати процедуру здобуття освіти за дуальною формою. Видалити норму щодо звільнення роботодавців від сплати єдиного внеску за працівників, з якими укладено студентський трудовий договір.

Громадська організація "Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти" вказала на необхідність доопрацювання окремих аспектів. Зокрема, деталізувати механізми багатоканального фінансування, зберегти право закладів професійної освіти присвоювати, підтверджувати професійні кваліфікації за результатами навчання.

Академія педагогічних наук України висловила низку зауважень та пропозицій до проекту закону. Зокрема, замінити термін "фаховий спеціаліст" на "спеціаліст", визначити порядок видачі ваучерів на проходження процедури оцінювання результатів навчання за кількома професійними кваліфікаціями.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України запропонувало конкретизувати зміни до Лісового кодексу.

Торгово-промислова палата України розглянула проект закону, але висловила пропозицію підтримки другого альтернативного законопроекту.

Асоціація міст України повідомила, що проект закону потребує доопрацювання. Зокрема, запропоновано змінити назву законопроекту: про професійну, професійно-технічну освіту. Та ряд інших зауважень.

Підкомітет з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти на своєму засіданні 4 квітня розглянув цей законопроект і рекомендував Верховній Раді прийняти за основу в першому читанні.

Це що стосується основного законопроекту.

Те ж саме, висновки і зауваження від всіх тих же самих зацікавлених сторін та організацій, які ми отримали на законопроект 13107-1. Вони дуже схожі між собою, до всіх трьох законопроектів з певними відмінностями, що стосується тексту законопроекту.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України відзначило, що положення проекту закону значною мірою співпадають з основним проектом, та надало свої зауваження. Зокрема, запропонувало конкретизувати поняття і техніко-юридичні правки.

Уповноважений Верховної Ради з прав людини повідомив про підтримку законопроекту за умови врахування висловлених ним зауважень. Зокрема, запропоновано вилучити або уточнити норму щодо позбавлення здобувача академічної стипендії до повнити нормою: та надання можливості безоплатного здобуття професійної освіти за іншою професією чи кваліфікацією.

Міністерство освіти та науки повідомило, що не підтримує законопроект в запропонованій редакції, та надало низку зауважень та пропозицій до даного законопроекту.

Міністерство соціальної політики висловило підтримку, за умови, зокрема, рекомендованого вилучення положення про звільнення від сплати єдиного соціального... єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Міністерство внутрішніх справ України зауважило, що в проекті закону не враховано пропозиції закладів освіти зі специфічними умовами навчання і рекомендовано окремі правові конструкції привести у відповідність до вимог законодавства.

Міністерство культури та стратегічних комунікацій висловило підтримку проекту закону із зауваженнями. Зокрема, рекомендовано врахувати, що спеціалізована освіта мистецького спрямування не здобувається на рівні професійної освіти.

Міністерство юстиції України висловило низку зауважень та пропозицій. Зокрема, відзначило, що проект закону потребує доопрацювання у частині ознак дискримінації з метою узгодження з частиною другою статті 24 Конституції України та з Законом України "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні".

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України висловило підтримку законопроекту за умови його доопрацювання. Зокрема, уточнити норму, якою вводяться зміни до Лісового кодексу України.

Державна служба якості освіти надала декілька пропозицій. Зокрема, запропонувала частину другу статті 53 законопроекту викласти у іншій редакції щодо інституційного аудиту і процедури його проведення.

Державний центр зайнятості повідомив про необхідність доопрацювання окремих норм проекту закону. Зокрема доповнити термінологічний апарат поняттям "освіта дорослих", додати до переліку типів закладів професійної освіти "Центр професійної освіти Державної служби зайнятості".

Адміністрація Державної прикордонної служби України висловила підтримку проекту закону із зауваженнями.

Фонд державного майна України висловив декілька зауважень і пропозицій до проекту закону. Зокрема, конкретизувати положення щодо питань оренди і передачі майна закладу професійної освіти, а також узгодити між собою норми щодо права оперативного управління та господарського відання.

Національне агентство кваліфікацій висловило підтримку ініціативи щодо удосконалення законодавства в сфері професійної освіти. Зокрема, рекомендувало залишити лише одну процедуру оцінювання в кваліфікаційних центрах, за

результатами якої здобувачу видається відповідний сертифікат про присвоєну кваліфікацію.

Конфедерація роботодавців України позитивно оцінила ініціативу розроблення законопроекту, рекомендує доопрацювати питання мови викладання в закладах професійної освіти і конкретизувати мінімальні критерії, яким мали б відповідати суб'єкти господарювання, на базі яких відбувається проходження здобувачами освіти практичної підготовки.

Федерація роботодавців України позитивно оцінила окремі інновації, запропоновані проектом закону, та висловила підтримку основному законопроекту.

Профспілка працівників освіти і науки України відмітила, що проект закону потребує доопрацювання в частині норм, які регламентують трудові права і соціально-економічні інтереси здобувачів освіти і працівників закладів професійної освіти.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок відзначив, що проект закону відрізняється новаторським підходом до оновлення системи професійної освіти, створенням конкурентних умов оплати праці педагогічних працівників, підтримки перекваліфікації та запровадження практично орієнтованих моделей навчання та рекомендував регулювати процедуру здобуття освіти за дуальною формою.

Національна академія правових наук зазначає, що запропонований проект закону може бути підтриманий лише після його якісного доопрацювання та узгодження з чинним законодавством.

Національна академія педагогічних наук повідомила, що проект закону є важливим кроком в реформуванні професійної освіти України, але потребує доопрацювання і надала низку зауважень та пропозицій. Зокрема, запропоновано додати до термінологічного апарату: "освітня кваліфікація", "професійна кваліфікація", "часткова кваліфікація", "формальна професійна освіта", "неформальна професійна освіта", уточнити зміст термінів "модуль" та "курсознавча підготовка".

Торгово-промислова палата України розглянула проект закону, але висловила підтримку іншому проекту закону, а саме другому альтернативному.

Громадська організація "Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти" виділила проблемні аспекти законопроекту і рекомендує деталізувати механізми багатоканального фінансування, конкретизувати апарати формули фінансування, деталізувати механізми.

Далі. Асоціація міст повідомила, що проект закону потребує доопрацювання, перш за все рекомендувала привести у відповідність з Конституцією України назву та термінологічний апарат. Зокрема, змінити назву законопроекту на законопроект про професійну (професійно-технічну) освіту.

Підкомітет відповідно розглянув і альтернативний законопроект на своєму засіданні 4 квітня і пропонує прийняти комітету рішення відхилити даний законопроект.

Заходимо на новий круг. Другий – альтернативний законопроект під номером 13107-2, поданий Кабінетом Міністрів.

Традиційно розпочинаємо із висновків Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради. Відзначили, що положення проекту закону значною мірою співпадають з основним проектом та висловили ряд зауважень та пропозицій. Зокрема зауважено, що формулювання проекту повинні відображати термінологію, визначену основним законом України. Рекомендовано конкретизувати органи державної влади, які можуть бути засновниками закладів професійної освіти, правила прийому та ряд інших зауважень, які стосуються техніко-юридичної практики.

Уповноважений Верховної Ради з прав людини повідомив про підтримку законопроекту за умови врахування висловленого ним зауваження. Зокрема рекомендовано вилучити норму, якою передбачається, що відповідно до договорів, укладених між закладом професійної освіти та суб'єктами господарювання, до 50 відсотків винагороди за проходження практичної підготовки здобувачів професійної освіти може нараховуватися на рахунок закладу професійної освіти для здійснення його статутної діяльності.

Міністерство освіти і науки України повідомило про підтримку даного законопроекту (закономірно). Міністерство фінансів України повідомило про підтримку проекту закону за умови доопрацювання і врахування висловлених ним зауважень, зокрема конкретизувати процедуру зарахування коштів, отриманих від

використання майна ліквідованих державних, комунальних закладів професійних або тих, діяльність яких припинено.

Міністерство внутрішніх справ України висловило підтримку в цілому проекту закону. Міністерство юстиції України повідомило про відсутність пропозицій та зауважень до проекту закону. Державна служба якості освіти надала низку зауважень та пропозицій, зокрема подати норму про здійснення інституційного аудиту у їхній пропонованій редакції. Адміністрація Державної прикордонної служби України висловила підтримку проекту закону із зауваженнями, зокрема запропонувала пункти 3 і 5 частини першої статті викласти у пропонованій редакції, що стосується військового закладу професійної освіти.

Фонд державного майна повідомив про відсутність зауважень і пропозицій до проекту закону. Національне агентство кваліфікацій висловило підтримку ініціативі щодо удосконалення законодавства у сфері професійної освіти та надало декілька зауважень. Зокрема рекомендовано передбачити порядок присвоєння професійної кваліфікації в системі професійної освіти, використовуючи можливості кваліфікаційних центрів.

Федерація роботодавців не підтримала проект закону.

Державний центр зайнятості підтримав необхідність створення єдиної спроможної системи професійної освіти для самореалізації людини в умовах ринку праці, а також забезпечення узгодженості правових умов формування та реалізації державної політики у сфері професійної освіти. Проте запропонував розглянути можливість інтеграції центрів професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості в основну систему професійної освіти.

Профспілка працівників освіти і науки України висловила зауваження, пропозиції, зокрема рекомендувала конкретизувати і уніфікувати поняття "здобувачі професійної освіти", доповнити норму стосовно формування мережі закладів професійної освіти.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок відзначив, що проект закону зберігає низку консервативних підходів до системи професійної освіти, яка протягом усього періоду незалежності України зазнає критики від основних стейкхолдерів на ринку праці.

Серед таких питань і оплата праці педагогічних працівників закладів професійної освіти, водночас він містить більш деталізовані положення щодо функціонування системи дуальної освіти, якісно регулює питання здобуття повної загальної середньої освіти в закладах професійної освіти.

Національна академія педагогічних наук України висловила підтримку та надала декілька узгоджень і пропозицій до проекту закону.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України висловило підтримку законопроекту.

Торгово-промислова палата висловила підтримку проекту закону.

Асоціація міст повідомила, що проект закону потребує доопрацювання. Перш за все рекомендовано привести у відповідність до Конституції України назву і термінологічний апарат.

Підкомітет розглянув і цей законопроект на своєму засіданні, і відповідно рекомендував Комітету з питань освіти, науки та інновацій даний законопроект відхилити. Все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Володимирівна. Це було потужно насправді. Добре. Підкомітет дуже плідно попрацював, в принципі. Всі народні депутати, майже, члени комітету були на засіданні підкомітету. Зараз хочеться послухати, які думки в народних депутатів з цього приводу. Колеги, будь ласка, вам слово. Роман Павлович, будь ласка.

ГРИЦУК Р.П. Всіх вітаю. Дякую пані Ользі Коваль і за ініціативу, і за поданий законопроект, і за таку якісну оцінку всіх поданих законодавчих альтернатив. У мене запитання, я думаю, що Дмитра Завгороднього, а також до пані Ольги, скоріш за все. Наскільки я розумію, найосновніша відмінність, на яку в тому числі заступник міністра говорив і центральні органи виконавчої влади, – це питання про кваліфікаційні центри і оцінювання. Тому що всі інші, всі інші зауваження, я думаю, що можна буде на основі якогось із законопроектів, скоріше за все депутатського, доопрацювати. Пане Дмитро, чи правильно я розумію, що це найосновніша відмінність і те, в чому ми не погоджуємося? Це перше. І друге. Ну давайте, поки це перше про кваліфікаційні центри, далі в мене буде по них уточнення чуть-чуть.

ЗАВГОРОДНІЙ Д.В. Як правильно сказали до цього спікери щодо того, що спільного приблизно там 70 відсотків. Це означає, що відмінностей можна оцінити приблизно в 35-40 сторінок різних відмінностей.

Якщо казати про відмінності, які... їх можна класифікувати, мабуть, на декілька таких категорій. Перші відмінності, які не є позицією Міністерства освіти як центрального органу виконавчої влади. В такому випадку перша відмінність буде стосуватися кваліфікаційних центрів, запровадження яких ми вбачаємо можливим виключно поступово з регуляцією додаткової і зміною порядку проведення таких іспитів. Тобто це треба точно опрацьовувати. Це перша принципова позиція.

Друга принципова позиція стосується розподілу між формальною/неформальною освітою, забезпеченням наявності освітнього стандарту єдиного для всіх професій для того, щоб був хоча б певний контроль над тим, що ми маємо в цій освіті. Тому що в поточній редакції ми вбачаємо ризики того, що вся професійна освіта фактично перетворюється в ту, яка зараз є неформальною. Наприклад, заклад може надавати за професійним стандартом курси, які будуть тривати один тиждень, і регулює довжину цих курсів, кількість кредитів у цих курсах і так далі лише рівень закладу освіти, оскільки немає загального стандарту. Чи має там бути англійська мова, підприємницькі здібності чи якась інша додаткова освітня частина. Якщо це не передбачено в професійному стандарті, значить немає. На нашу думку, це має бути частиною єдиного освітнього стандарту, який має регулювати для різних там типів професій, наприклад, кількість кредитів, яка має бути мінімально обов'язковою здобувачам освіти, які, наприклад, іншої освіти не здобували, і для них це буде перший досвід отримання професійної освіти, наприклад, на базі повної загальної середньої чи для випадків, якщо вони отримують це паралельно зі здобуттям повної загальної середньої освіти, теж має бути відповідним освітнім стандартом передбачено набір обов'язкових курсів, мінімальної кількості кредитів і так далі, що передбачено стандартами всіх рівнів освіти: початкової, дошкільної, загальної середньої, фахової передвищої, вищої і так далі. Тому це теж для нас є певною принциповою позицією.

Третє, це те, що стосується... вже пролунало, було зауваження стосовно грошей, які роботодавці в даному випадку сплачують за практику студентам і закладу освіти. Станом на зараз ситуація наступна, що роботодавець, який офіційно співпрацює з закладом освіти і бере студентів на практику, половину грошей відповідно отримує студент від цієї практики як зарплату, половину отримує заклад. Міністерство освіти вважає, що від цієї практики в довгостроковій перспективі треба було б відходити, але відходити поступово.

В редакції Кабінету Міністрів запропоновано, що заклад може отримувати до 50 відсотків цих грошей за практику, що в даному випадку, ми порахували, передбачає приблизно 800 мільйонів гривень загалом по країні, які заклади отримують до свого спецфонду від різного роду практики, яка зараз відбувається. Якщо ці заклади моментально втратять ці гроші, є певні ризики їхнього функціонування, це перше, друге, є точно ризики втрати мотивації закладів співпрацювати з бізнесами для надання цієї практики, в такій редакції, коли цього не існує зовсім.

Ми обговорювали декілька разів це питання з депутатами раніше стосовно того, що від такої норми якщо відмовлятися, це треба робити поступово. І, звісно, ми тут розуміємо, чому роботодавці підтримують саме цю редакцію, тому що так само, якщо б ми розглядали питання просто, наприклад, скасування якихось податків, я думаю, роботодавці підтримали би такий законопроект, а урядові органи не підтримали би такий законопроект, тут абсолютно те саме. Це, мабуть, такі основні ключові позиції.

Далі, є друга категорія позицій не наших, а наших колег з центральних органів виконавчої влади стосовно неузгодженості з іншим законодавством. Для прикладу, є позиції, по яких те, що ми прибрали протягом погодження з Мінфіном суперечить Бюджетному кодексу. І, на нашу думку, для повноцінного впровадження фінансової автономії для цих закладів освіти треба вносити зміни до Бюджетного кодексу. З цим погоджується так само Асоціація міст і ОТГ. Це питання і прискорення передачі в комунальну власність, і фінансової автономії, і використання власних коштів в банках і так далі. Тобто тут в рамках цих дискусій ми знайшли позиції в Бюджетному кодексі, які дійсно суперечать тим позиціям, які у нас закладені.

Друге, наприклад, стосовно державно-приватного партнерства. Ми підтримуємо необхідність того, щоб заклади співпрацювали з бізнесами у більш широкому форматі поза тим, як це визначено Законом "Про державно-приватне партнерство". При цьому у Міністерства економіки є зобов'язання перед Європейським Союзом, які не передбачають того, що ми можемо просто радикально називати державно-приватне партнерство чимось іншим, лише виключно у рамках нашого закону. Тому ми переробили це по-іншому. В урядовому законопроекті це погоджено з Міністерством економіки у формулюваннях, які не суперечать іншим законам України.

Я намагався відповісти в чому різниця.

ГРИЩУК Р.П. Дякую за розлогу відповідь.

Тепер, пані Ольго, до вас питання. Про кваліфікаційні центри, наскільки я зрозумів, немає проблеми у кваліфікаційних центрах, є питання впровадження цих кваліфікаційних центрів. У мене питання до вас. Ми ж знаємо, що кваліфікаційні центри вже працюють і показують непогані результати. Звичайно, охоплення близько навіть не стовідсоткове. По-перше, як зараз працюють кваліфікаційні центри, пані Оля? По-друге, як вам варіант з поступовим впровадженням, чи готові ви до такого?

КОВАЛЬ О.В. Пане Романе, я відразу... Ми не те, що готові, ми розуміємо, що це можливе тільки за умови поступового впровадження і розвитку системи кваліфікаційних центрів, тому що система кваліфікаційних центрів за період їх діяльності дуже інтенсивно розвинулася і ми бачимо щоденне збільшення акредитацій кваліфікаційних центрів, ми бачимо зацікавленість акредитаційними центрами тими ж самими закладами професійної освіти, які акредитуються як такі, як кваліфікаційні центри. Зрозуміло, що одномоментний перехід на оцінювання у кваліфікаційних центрах це буде дуже дивним кроком з нашої сторони і неможливим кроком. Тому це можливо здійснити тільки через певний період часу, коли кваліфікаційні центри набудуть того покриття, яке зможе забезпечити ось ці процедури оцінювання у всіх куточках України за більшістю професій, яких навчають у закладах професійної освіти.

Але ж ми не повинні забувати, що кваліфікаційні центри це про неформальну освіту в тому числі, тому що кваліфікаційні центри (мені дуже

сподобалося, як сказала Ірина Мирославівна на підкомітеті) це не про оцінювання, скажімо так, якості діяльності самих закладів, це про можливості, можливості самих закладів професійної освіти. Це що стосується кваліфікаційних центрів.

Що я хочу додати стосовно того, що я не сказала? Що от такий перехід стимулюватиме систему кваліфікаційних центрів до більш бурхливого розвитку, тому що з'явиться ще більший запит на їхню акредитацію і їхнє створення у всіх куточках України. Тому кваліфікаційні центри – це як висловлювалися певні колеги, що це недовіра до системи професійної освіти. Ні, це не про недовіру до системи професійної освіти, це про можливості для системи професійної освіти, більшого залучення здобувачів у свою систему.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Романе Павловичу, вичерпно?

ГРИЦУК Р.П. Так. Тобто у цьому питанні ми сходимося, бо таке було враження, що це кардинальне розходження урядового і нашого депутатського законопроекту, це кваліфікаційні центри. По відповіді я розумію, що ми про одне і те саме кажемо.

Про фінансову автономію так само. Фінансова автономія закладів освіти, професійної освіти – всі погоджуються, що вона має бути. Є питання до певних змін у Бюджетному кодексі, які можливо треба буде зробити, ну так зробимо. Якщо Міністерство фінансів тим паче підтримує так само питання по фінансовій автономії.

І гроші за практику. Це аргумент, який так само потрібно, я думаю, дати відповідь. Я не розумію, пане Дмитро, чому... позиція роботодавців, вони що так, що так платять певну суму в незалежності від розподілу. Звичайно, вони хочуть, щоб робітник, який працює, навіть на практиці заробляв більше, але ризики недоотримати закладу коштів, на які вони розраховують, залишаються. Яку ви пропонуєте модель, яка може бути оптимальною, враховуючи, якщо за основу буде депутатський законопроект по розподілу коштів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Оля.

КОВАЛЬ О.В. Дивіться, Роман, моя позиція і колеги її знають ще на робочих групах була однозначна, що кошти, які зароблені здобувачем під час проходження практики, – це кошти здобувача. Тому що пан Дмитро сказав про мотивацію закладів здійснювати практичну підготовку, як на мене, ця позиція є трішечки дивною, тому що ми забуваємо про мотивацію самих здобувачів освіти. Ми повинні розуміти, що всі здобувачі освіти – це є людьми, які потребують цих коштів, а ми хочемо за рахунок зароблених коштів, давайте говорити наразі дітьми в системі професійної освіти, компенсувати недофінансованість системи професійної освіти, в тому числі засновники. Мені здається, це докорінно неправильний підхід.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Олю.

Ще є запитання? Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, ми мали засідання підкомітету перед цим і там були присутні усі заінтересовані сторони, в тому числі, мабуть, що сто відсотків народних депутатів членів профільного комітету. Ми заслухали не лише висновки всіх заінтересованих сторін, а і виступи всіх дотичних до цього законопроекту осіб і посадових осіб як до альтернативних, так і до того, який розглядається основним. Тому моя пропозиція: давайте прислухаємося до рішення підкомітету і поставимо на голосування, і приймемо рішення сьогодні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Колеги народні депутати, чи хтось ще бажає висловитись? Юлія Миколаївна, да, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Колеги, я всіх вітаю. Пане міністре, Сергій Віталійович, колеги, всіх вітаю. Я теж хочу подякувати всім-всім, і представникам уряду, і пані Ользі за лідерство, всім тим, хто працював, велика кількість людей, і Ірині Констанкевич, хто працював над цими законопроектами. Це, дійсно, історичний момент, це дуже важливий момент, коли ми вже з вами на комітеті розглядаємо можливість прийняття законопроекту про професійну освіту. Тому я хочу подякувати і теж сказати про свою підтримку.

Я уважно дуже слухала. Дякую за це представлення. Я дуже уважно слухала і працювала, і теж зі своєю командою ми працювали, аналізували законопроекти. Вони, дійсно, дуже схожі. І буду голосувати на підтримку комітетського законопроекту. Але дуже цінною робота кожного, хто сьогодні сидить в залі і хто працював всі ці роки. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна.

Колеги народні депутати, чи ще хтось бажає виступити з цього питання? Якщо ні, то давайте так, у нас дві підняті руки, хоч ми все це проговорили на підкомітеті, але дамо слово, якщо можна, давайте так, хвилини по півтори-дві, якщо можна, і потім переходимо до прийняття рішення.

Михайло Гончар – Асоціація міст, будь ласка. А потім Світлана Кретович.

ГОНЧАР М.В. Доброго дня, шановні народні депутати. Асоціація міст хоче наголосити, що законопроекти не вирішують системних питань органів місцевого самоврядування міст обласних центрів, а саме щодо обов'язкової передачі закладів професійно-технічної освіти з державної та комунальної власності територіальних громад з адміністративним центром в містах обласних центрів, що ухвалили відповідні рішення. Також законопроекти не вирішують питання доцільності подальшого фінансування з бюджетів територіальних громад міст обласних центрів, де заклади професійно-технічної освіти були передані з державної в комунальну власність обласних рад.

Враховуючи зацікавленість міст обласних центрів у врегулюванні зазначених системних питань, виходячи з того, що всі три законопроекти схожі за змістом, Асоціація міст України пропонує створити на базі комітету робочу групу для напрацювання єдиного законопроекту про професійну освіту, що враховував би всі позитивні ідеї, що містяться в трьох законопроектах, та подати його на розгляд до Верховної Ради до першого читання. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Михайло.

Пані Світлана, будь ласка.

КРЕТОВИЧ С.С. Здрастуйте, шановні колеги. Я буквально пару слів. Я якраз бачила зауваження і Асоціації міст, і Національної академії педагогічних

наук щодо, на мій погляд, так само не дуже вдалою назвою чи заміни кваліфікованого робітника на фахового спеціаліста, чи там у пані Констанкевич – спеціаліст взагалі. І я хотіла б звернути на це увагу, можливо, якось знайти якийсь компромісний варіант.

І також щодо професійний коледж. Я завжди говорю про те, що це так само не дуже вдала назва, тому що у нас вже є фахові коледжі, які в перекладі англійською будуть дублювати ці назви.

Дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Світлана.

Колеги, ми домовлялися, що все, тут почали піднімати руки, це... Окей, давайте так: по хвилині, якщо можна, і ми переходимо до прийняття рішення, бо є ліміт по часу на комітет.

Пані Тетяна Бережна, будь ласка, заступниця міністра економіки.

БЕРЕЖНА Т.В. Доброго дня, Сергій Віталійович, шановні народні депутати. Ми хотіли би підтримати урядовий законопроект і подякувати Міністерству освіти за конструктивну роботу над ним. Дійсно, в процесі урядового узгодження Міністерство освіти врахувало всі наші зауваження, зокрема те важливе, про яке згадував вже Дмитро Завгородній, стосовно державно-приватного партнерства. Дійсно, те положення, яке є в законі, який пропонує Міністерство освіти, воно відповідає нашим євроінтеграційним зобов'язанням, оскільки ми пропонуємо в ньому, в урядовому законопроекті, більш гнучкий механізм, це співпраця з приватним інвестором з метою розвитку освіти і науки. Якщо вводити професійну освіту під державно-приватне партнерство в розуміння нашого закону, на жаль, це не буде працювати, тому що у нас не співпадає суб'єктно-об'єктний склад, відповідно це не буде державно-приватне партнерство як таке. Тому ми пропонуємо зробити це в рамках Закону про інвестиційну діяльність, щоб розвивати заклади профтехосвіти. Це дуже важливе зауваження, щоб в майбутньому залучати кошти в систему професійної освіти, і воно правильно і грамотно враховано саме в урядовому законопроекті.

Більше того, ще один коментар. Як нам відомо, і це для мене також важливо, оскільки я головний переговорник по XIX розділу "Соціальна політика і

зайнятість", Європейська комісія ознайомлювалася саме з проектом урядового законопроекту, з текстом урядового законопроекту і він узгоджений з представниками Єврокомісії. Тому в процесі скринінгової зустрічі з Європейською комісією вони запитували саме про цей законопроект, до якого вони дали позитивні відгуки. Тому тут дуже важливо зробити так, щоб ми, підтримуючи неурядовий законопроект, не порушили наші домовленості з Європейською комісією. І нагадаю, що для нас дуже важливо правильно рухатися в євроінтеграційних процесах. Тому Міністерство економіки підтримує урядовий законопроект. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Тетяно.

Будь ласка, пані Олена Колобродова, представниця Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

КОЛОБРОДОВА О.В. Доброго дня, шановні народні депутати. Дякую, Сергію Віталійовичу, за надане слово. Я дуже коротко. Три законопроекти надходили на погодження до Уповноваженого. Щодо урядового, всі наші зауваження були враховані. Виникло тільки одне, яке стосувалось отримання винагороди за виконану роботу в межах проходження практики. І тут я дуже дякую пані Ользі Коваль за її аргумент щодо фінансування за рахунок дітей саме недофінансованих закладів освіти. Тому ми наполягаємо, щоб ця винагорода в повній мірі, ця сума повністю була отримана здобувачем освіти.

Щодо законопроектів народних депутатів, то Уповноважений теж має деякі пропозиції. Він вважає, що слід виключити норми щодо позбавлення здобувача освіти академічної стипендії за систематичне невиконання ним обов'язків, оскільки, по-перше, немає в законопроекті визначення "систематичне невиконання обов'язків". Крім того, така стипендія може бути єдиним засобом для існування, і це дає їй право на достатній рівень для існування, що передбачено перш за все Загальною декларацією про права людини.

Я також з цього приводу ще хочу наголосити, що Законом про освіту передбачено позбавлення академічних стипендій лише за порушення академічної доброчесності. Крім того, законопроектом навіть не уточнено підстави такого позбавлення. Тому ми просили би звернути на це увагу.

Крім того, деякі технічні моменти. Ми би просили додати норму, що до врахування документу, виданого експертними командами, ви знаєте, що у нас відбулася реформа МСЕК, і законопроект це не передбачає – для підтвердження саме права безоплатного здобування профосвіти за іншою професійною кваліфікацією без врахування стажу та без врахування трирічного періоду.

Також ми би просили передбачити додаткові гарантії, пільгові умови подальшого здобуття профосвіти для здобувачів освіти, яким відмовлено в присвоєнні професійної кваліфікації та які навчалися в закладах профосвіти, в яких анульовано ліцензію за здійснення освітньої діяльності.

І останнє дуже важливе, це доопрацювання положень законопроекту в частині оплати праці педагогічних працівників у закладах профосвіти. Я знаю, що таке обмеження передбачено Законом про Державний бюджет, і, коли готувався цей законопроект до Верховної Ради, Уповноважений дуже жорстко наполягав на тому, що не можна обмежувати оплату праці педагогічним працівникам. З урахуванням того, що зараз війна, багато педагогічних працівників виїхали, і ми просимо звернути увагу народних депутатів і стати на захист педагогічних працівників. Дякую. У мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Олено. Цілком слушно.

Тарас Кремінь, Уповноважений, будь ласка. І на цьому закінчимо, перейдемо до прийняття рішення.

КРЕМІНЬ Т.Д. Добрий день, шановний пане голово, шановний пане міністре, шановні присутні, автори законодавчих ініціатив. Хотів би наголосити, що в кожному з цих документів ми звертали увагу, як наша команда секретаріату, на особливості застосування мови освітнього процесу відповідно до Закону про мову, "Про освіту", "Про повну загальну середню освіту" тощо. Тому, на мою думку, в законопроекті 13107 питання мови освітнього процесу виписані найкраще. Тому я, власне, і хотів би наголосити на цьому, що це надзвичайно важливо для мене як для Уповноваженого, для громадян України, і це абсолютно відповідає, і конституційним нормам, і тим законам, які були підтримані Верховною Радою раніше. Дякую вам. Тому прошу зважити на це і прийняти думку Уповноваженого. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Тарасе.

Шановні колеги народні депутати, переходимо до прийняття рішення. І я прошу тоді всіх народних депутатів підключитися до трансляції, щоб ми бачили всіх. Ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити проект Закону України про професійну освіту (реєстраційний номер 13107), поданий народним депутатом України Коваль Ольгою Володимирівною та іншими народними депутатами України, до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України.

Друге. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України (реєстраційний номер 13107) за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу з урахуванням пропозицій комітету, які вам всім надіслані.

Третє. Доручити головному комітету доопрацювати проект Закону України про професійну освіту (реєстраційний номер 13107) до другого читання з урахування частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити голову підкомітету з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти Комітету з питань освіти, науки та інновацій Ольгу Володимирівну Коваль.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ПАВЛЕНКО Р.М. Павленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Одноголосно рішення прийнято.

І в нас залишилося ще два голосування, шановні колеги, по пункту 2 і 3.

ВОРОНОВ В.А. Сергій Віталійович. Воронов – за. Вибачаюся. Не встиг.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимир Анатолійович. Прийнято.

По пункту другому ставлю на голосування проект рішення комітету рекомендувати Верховній Раді України відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити проект Закону України реєстраційний номер 13107-1 до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України.

Друге. Проект Закону України, реєстраційний номер 13107-1 вважати відхиленим відповідно до частини першої статті 95 Регламенту Верховної Ради України.

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата Ольгу Володимирівну Коваль.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає. Дякую, колеги.

І по третьому питанню. Ставлю на голосування проект рішення комітету.

Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити проект Закону України реєстраційний номер 13107-2, поданий Кабінетом Міністрів України, до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України.

Друге. Проект Закону України реєстраційний номер 13107-2 вважати відхиленим відповідно до частини третьої статті 95 Регламенту Верховної Ради України.

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народну депутатку Ольгу Володимирівну Коваль.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного пункту порядку денного, пункт 4: про внесення до порівняльної таблиці проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених (реєстраційний номер 10218) додаткових пропозицій народних депутатів України членів комітету.

Доповідачем є Валерій Вікторович Колюх, голова підкомітету з питань науки та інновацій. Будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, доброго дня. За результатами розгляду пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи підготовлено порівняльну таблицю законопроекту під номером 10218 "Про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених. Так, у порівняльній таблиці було подано 138 пропозицій і поправок народних депутатів України, в тому числі 49 пропозицій народних депутатів України членів профільного комітету, з яких в цілому відхилено 35 пропозицій, враховано 74 пропозиції, враховано частково 23 пропозиції і враховано редакційно 6 пропозицій.

Комітет сформував порівняльну таблицю до другого читання. Більше того, вона вже вичитана і схвалена юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України. Проте на засіданні підкомітету з питань науки та інновацій у нас виникли дві дискусійні позиції по правках, зокрема перша правка як додаткова правка Національного фонду досліджень стосувалася продовження виконання обов'язків членів Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій. І ми цю правку відхилили, рішенням підкомітету відхилили. Проте щодо другої правки, яка подана Національною академією аграрних наук України і стосувалася включення в тіло закону поняття і введення в термінологію "дослідницьке поле", ми прийняли рішення визначитися на комітеті після того, як отримаємо висновки Міністерства аграрної політики та продовольства України, а також профільного Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики, оскільки це питання також стосується їх предмету відання.

Наскільки я знаю, до комітету надійшла відповідь Міністерства аграрної політики та продовольства України. Я думаю, що представник міністерства має

бути сьогодні на засіданні і висловить свою позицію стосовно цієї правки. Якщо ні, то я зачитаю цю позицію.

ШЕМЕЛИНЕЦЬ Л.М. Я тут. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка, ми дуже раді вас бачити і з радістю почуємо вашу позицію. Не хотіли приймати навіть на підкомітеті рішення, а вирішили запитати у вас як у людей, які відповідають за земельну політику в країні.

ШЕМЕЛИНЕЦЬ Л.М. Доброго дня. Дуже дякую вам за запрошення і за такий конструктивний підхід.

Я Людмила Шемелинець, заступник міністра аграрної політики. З приводу правки щодо включення до закону поняття дослідного поля. Ми не підтримуємо ні запропоновану академією наук редакцію, ні запропоновану Міністерством освіти, оскільки концепція існування поля, це взагалі вона значно відрізняється земельним законодавством від розуміння того, що пропонується. Пропонується, що це структурний підрозділ, визначений статутом або визначений академією чи навчальними закладами, що неможливо, оскільки в нас існує Державний земельний кадастр, який містить відомості по земельних ділянках.

Питання щодо дослідного поля, якщо і потребує врегулювання, то воно має бути винесено на окреме обговорення і окрему платформу, має бути приведено у відповідність до земельного законодавства, і будь-які відомості мають бути включені до Державного земельного кадастру, щоб потім унеможливити зловживання і унеможливити випадки, коли будуть з'являтися задніми числами поняття дослідних полів. Оскільки земельні ділянки науково-дослідних полів мають особливий статус, є особливо цінними землями, а відомості про особливо цінні землі так само мають бути внесені до Державного земельного кадастру. Тому ми розуміємо важливість даного питання, але просимо вас не врегулювати його таким чином, а винести на окрему платформу, на окреме обговорення і встановити правильну процедуру для визначення дослідного поля, якщо це потрібно для належного функціонування академії і присвоєння будь-якого статусу земельним ділянкам.

І в межах землекористування ми не... в законодавстві не міститься такого терміну. Ми оперуємо терміном "об'єктами цивільно-правових відносин", це земельні ділянки, по яких і вносяться відповідні відомості до Державного земельного кадастру. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Людмилу.

Шановні колеги, я вважаю, що питання вичерпано, ми це обговорювали на підкомітеті, нам не вистачило лише позиції Міністерства аграрної політики або нашого профільного комітету. Впевнений, що це в будь-якому разі була б узгоджена позиція. Тому ця правка не попаде в тіло закону, як ми й домовлялися.

ШЕМЕЛИНЕЦЬ Л.М. Дуже вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І ми вам дякуємо.

_____. А можна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А що ви хотіли? Я перепрошую, а ми вже прийняли рішення. Ми ж домовлялися, що якщо буде позиція...

_____. Ви розумієте, коли йде підміна понять, тоді не вистачає просто не те, що слів, хочеться кричати. Коли ми говоримо про дослідницьку інфраструктуру...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви маєте право висловитися окремо. Комітет вже прийняв своє рішення, така була домовленість. Все. Дякую.

_____. Ну ви розумієте, 30 років ми не дали визначення дослідного поля, і давайте...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, але тут є головуючий на засіданні комітету, і давайте дотримуватись тих якихось етичних норм, які, власне, на комітеті прийняті. Ми вам щиро дякуємо. Валерію Вікторовичу, у вас все? Можемо переходити до прийняття рішення, я правильно розумію?

КОЛЮХ В.В. Так, можемо переходити до прийняття рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, тоді ставлю на голосування проект рішення. А, да, скажіть, будь ласка, зараз в тексті правок, які є в рішенні, є ця правка? Немає, ми її не вставляли.

КОЛЮХ В.В. Немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніде немає. Добре. Тоді все, як ми домовлялись. Добре.

Шановні колеги, ставлю на голосування проект рішення.

Перше. Інформацію голови підкомітету з питань науки та інновацій Валерія Колюха взяти до відома.

Друге. Відповідно до пункту 4-го частини першої статті 15 Закону України "Про комітети Верховної Ради України", керуючись частиною шостою статті 118 Регламенту Верховної Ради України, розглянути, затвердити та внести до порівняльної таблиці проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених" (реєстраційний номер 10218), пропозиції, які вам всім надіслані.

Третє. Контроль за виконанням цього рішення покласти на голову комітету.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

КОЛЮХ В.В. А Колюх утримався. Я сумніваюсь з приводу того, можливо, варто врахувати думку Академії аграрних наук і закріпити на законодавчому рівні поняття "дослідне поле". Але це вже предмет, в тому числі, правового регулювання Комітету з питань аграрної та земельної політики. Але думаю, що було б нам все ж таки піти назустріч. Тому я утримаюсь.

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую колезі Колюху. Сергій Віталійович, немає висновків ні аграрного комітету, ні міністерства?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є. Міністерство аграрної політики якраз і дало висновок, що вони категорично не підтримують. І щойно виступала заступниця міністра аграрної поліції, Іван Григорович, як ми і домовлялись.

КОЛЮХ В.В. Ну, вони пропонують, щоб це питання було внесено в інший законопроект: земельний кадастр, землеустрій.

КИРИЛЕНКО І.Г. Але це, по суті, новий закон, який буде дуже мілкувато виглядати, якщо його пускати по повному колу. Сергій Віталійович, якщо можливості немає цей законопроект поставити, цю пропозицію... *(Не чути)* Міністерство аграрної політики проти... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не чути, Іван Григорович, щось зв'язок пропав.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, чути мене зараз?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, зараз чути.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович... *(Не чути)* якщо готувати новий закон... *(Не чути)* для такого часу буремного. І якщо немає можливості зараз поставити, вставити в тіло закону, тим паче Міністерство аграрної політики заперечує категорично, ну, я не можу наполягати, на жаль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович. Дякую за розуміння і за дотримання наших спільних комітетських всередині домовленостей. Єдине, що є пропозиція наступна. В нас же ж це не єдиний закон, який вносить зміну в Закон "Про наукову і науково-технічну діяльність". Знаю, що Міністерство освіти і науки зараз готує до реєстрації один з законопроектів, які будуть там зміни робити. Можливо, є сенс одразу наперед підготуватись до цього, спробувати цю правку термінологічно узгодити з Міністерством аграрної політики і з профільним Комітетом з аграрної політики, і тоді можна буде її подати. Просто зараз щоб ми не зробили, у нас підкомітет був у п'ятницю, сьогодні голосування на комітеті, і така правка просто з'явилася, вона викликала там певні сумніви або незнання деяких речей. Тому ми запитали, як домовлялися, в Мінагрополітики, отримали відповідь, відповідно зараз вона до тексту не потрапить, але менше з тим є всі шанси потрапити до наступного тексту.

Отже, шановні колеги, я зараз передам слово заступнику міністра, підіб'ємо підсумки голосування. Валерій Вікторович утримався, всі інші – за. Шановні колеги, рішення прийнято.

Тепер, будь ласка, пан Денис Курбатов. Репліка, очевидно.

КУРБАТОВ Д.І. Я, по-перше, дякую... Доброго дня, шановні колеги. Дякую за підтримку законопроекту. І я тут згоден з Сергієм Віталійовичем, що до наступних наших змін до Закону "Про наукову і науково-технічну діяльність" цю пропозицію, визначення, що таке дослідне поле, все ж таки нам треба спробувати внести, але більш зважено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Денисе.

Отже, шановні колеги, переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт п'ятий. Про проект закону... про сам же проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених (реєстраційний номер 10218).

Валерію Вікторовичу, я не знаю, чи варто вам передавати слово, це питання ухвалення тепер до другого читання самого закону і внесення його у Верховну Раду.

КОЛЮХ В.В. Коротко я скажу, що на засіданні підкомітету ми ухвалили рішення за результатами розгляду законопроекту прийняти в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Це було одностайне рішення підкомітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Тільки не зрозуміло, чому доповідачем на пленарному засіданні має бути голова комітету. Може, голову підкомітету з питань науки запропонуємо. Комітет же не буде проти?

Шановні колеги, ставлю на голосування проект рішення комітету.

Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 123 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених (реєстраційний номер 10218) за результатами його розгляду прийняти в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити голову підкомітету Валерія Вікторовича Колюха.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

_____. За.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, колеги.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Переходимо до наступного...

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, дуже прошу вас те, що ми щойно почули від заступника міністра, те, що ви сказали, те, що ми домовилися все-таки на наступному законопроекті, який буде пов'язаний із змінами в цей базовий закон, давайте все-таки ретельно подивимося, що таке дослідне поле. І дійсно, через дефініцію, через визначення, через більш глибоке вивчення цього питання все-таки підтримаємо аграрну науку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, тільки з радістю, головне, щоб позиція була узгоджена. Бо ми залазимо, іноді можемо залізти...

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую. Дякую. Так, як домовились, спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

Отже, пункт 6 порядку денного: про проект Закону України про Національну систему кваліфікацій (реєстраційний номер 12305).

Шановні колеги, ви пам'ятаєте, що минулого разу у нас на засіданні комітету була достатньо жорстка дискусія, де більшість членів комітету

виступили проти цього законопроекту, проти прийняття його за основу, я вас тоді особисто попросив все ж таки підтримати його за основу. Але після цього, коли ми обговорювали з керівництвом фракції, що може потрапити чи не потрапити в порядок денний, зрозуміли, що законопроект, все ж таки проти якого виступають і наші колеги зокрема, потребує суттєвого доопрацювання.

Тому є пропозиція, шановні колеги, змінити висновок комітету, рекомендувати відхилити цей законопроект для того, щоб наприкінці сесії можна було внести, точніше, на початку нової сесії можна було б на заміну внести новий законопроект, який би врегулював більш повно систему кваліфікацій. Немає заперечень, шановні колеги? Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Висновок Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій від 02.04.2025 року (протокол 171) до проекту Закону України про Національну систему кваліфікацій (реєстраційний номер 12305) вважати таким, що скасований.

Друге. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 2 частини першої статті 14 Закону "Про Регламент Верховної Ради України" проект Закону України про Національну систему кваліфікацій (реєстраційний номер 12305), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами розгляду в першому читанні відхилити. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народну депутатку голову підкомітету Ольгу Володимирівну Коваль.

Хто – за? Прошу проголосувати.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 8. Дякую, колеги.

Хто – утримався? Проти? Немає. Дякую, колеги.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт 7: про подання об'єднаної Конкурсної комісії та проект Постанови про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2024 рік.

Валерій Вікторович, будь ласка, вам слово.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, 4 квітня об'єднана Конкурсна комісія з питань присудження Премії Верховної Ради України провела своє засідання. І відповідно до Постанови Верховної Ради України від 5 лютого 2019 року "Про Премії Верховної Ради України молодим ученим" схвалила на своєму засіданні наступні рішення.

Взагалі я коротко нагадаю, що згідно з цією постановою щорічно присуджується 50 премій, розмір кожної з яких становить 60 прожиткових мінімумів для працездатних осіб станом на 1 січня року, наступного за роком подання робіт на отримання премії. Відтак у 2025 році розмір кожної премії складатиме 181 тисячу 680 гривень. Загалом на зазначений конкурс було подано 61 робота, і прийняли участь в цьому конкурсі 111 молодих вчених.

Слід зазначити наступне, що 15 січня 2025 року рішенням комітету була знята з розгляду робота, колективна робота Шмичкової, Гордеєвої і Калініченка. І таким чином у нас залишилося на конкурсі 60 робіт, які були допущені до подальшого конкурсного відбору.

Конкурсна комісія може рекомендувати комітету підтримати подання щодо присудження премії 45 роботам, переможцям конкурсного відбору на присудження премії, а також п'яти наступним за рейтингом роботам молодих вчених у разі неподання Службою безпеки України робіт переможців конкурсного відбору, які містять відомості, що становлять державну таємницю. Варто зазначити, що в 2024 році до комітету від Служби безпеки України не надходили подання робіт переможців конкурсного відбору.

Таким чином об'єднана конкурсна комісія на своєму засіданні 4 квітня 2025 року розглянула результати проведених фахових експертиз робіт і рекомендувала прийняти наступні рішення комітету.

Зняти з розгляду дві наукові роботи. Перша наукова робота – це Кучера "Економіка мілітарної деградації та повоєнного відновлення земель: нові виклики та перспективи на шляху до сталого управління ґрунтами". Відповідно зняти з розгляду, тому що до комітету надійшло звернення провідної установи, в якій він працює, а саме: Інституту ґрунтознавства та агрохімії імені Соколовського Національної академії аграрних наук. Та і сам претендент на цю номінацію

виступив на засіданні комісії і попросив зняти його роботу з конкурсу. До речі, він за цю роботу отримав Премію Президента України, його робота в рейтингу зайняла друге місце в рейтинговій таблиці. Але ми не можемо номінувати упродовж того року, тому, власне, положення не дозволяє.

І друга робота: Яковенко, Білик та Олійник "Вплив процесів цифрової трансформації на інноваційний розвиток бізнес-структур". Відповідно до звернення Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського також надійшло до комітету про зняття з розгляду зазначеної роботи.

Таким чином об'єднана конкурсна комісія пропонує комітету зняти з розгляду рекомендовані дві роботи, а також за результатами розгляду експертних фахових експертиз рекомендувала Комітету з питань освіти, науки та інновацій затвердити 49 премій Верховної Ради України молодим вченим – переможцям конкурсного відбору за 2024 рік і відповідно рекомендувала внести постанову, проект Постанови Верховної Ради України про номінацію цих переможців.

От і все, власне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Так, ми можемо тоді переходити до прийняття рішення.

По-перше, хочу подякувати насправді Валерію Вікторовичу і всім експертам, і членам об'єднаної конкурсної комісії за проведену роботу. Це насправді велика робота, яка кожного року робиться людьми, експертами без якоїсь фінансової мотивації. Ми щиро вдячні тим, хто справді вболіває за науку і допомагає Верховній Раді у визначенні переможців премій.

Шановні колеги, я не буду повторювати те, що вже сказав Валерій Вікторович. Шановні колеги, у вас в усіх розданий проект рішення, я думаю, що немає сенсу його зачитувати, одразу ставлю його на голосування.

Хто – за? Прошу проголосувати.

ГРИЦУК Р. П. Грищук – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

Да, я нагадаю, що ця премія буде зареєстрована у Верховній Раді, як тільки буде відкрите підписання. Для всіх членів комітету воно, звичайно, відкрите, і я дуже прошу всіх членів комітету підписати цю постанову в системі електронного документообігу.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт 8: про проект Постанови Верховної Ради України про деякі питання реалізації у 2025 році Постанови Верховної Ради України "Про Премію Верховної Ради України найкращим учасникам зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти".

Шановні колеги, ми знову, як і в усі останні три роки після початку повномасштабного вторгнення, розуміємо, що зовнішнє незалежне оцінювання в тому вигляді, в якому воно було прописано в законі, прописано досі в законі, його проведення є неможливим. Тому для того, щоб... Ми поки що не дійшли спільного висновку всі разом з вами, яким чином можна було би переформатувати цю постанову про відзначення найкращих учасників ЗНО. Але поки ми до цього з вами не дійшли, то є пропозиція цього року не застосовувати цю постанову і попросити Апарат Верховної Ради направити вивільнені кошти на підтримку Збройних Сил. Чи є необхідність обговорювати цю постанову?

Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Я дуже швидко використаю цей майданчик чудовий як комітет, оскільки є тригерні три літери ЗНО. На мій великий подив, в багатьох телеграм-каналах і сайтах була інформація, що, зокрема, я пропоную вводити ЗНО після 9-го класу, тут і зараз хочу спростувати це, хочу порекомендувати більш уважно ставитись до інформації, яку журналісти або не журналісти опрацьовують, не йдеться про це. Давайте просто припинимо ці інсинуації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович. Дуже слушно. Розумію, Сергій Валерійович, ваше обурення рівнем підготовки деяких... висвітлення деяких питань.

Шановні колеги, чи є необхідність обговорювати цей проект рішення?

Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення, який вам всім розданий, не бачу сенсу його, доволі довгий, зачитувати повністю.

Хто – за? Прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

І останній пункт порядку денного – пункт "Різне". Чи є у нас сьогодні "Різне"?

КОЛЮХ В.В. Шановний Сергій Віталійович, я би хотів дещо уточнити, тому що, можливо, це під стенограму навіть. Мова йде про правки до законопроекту 10218. Я утримався під час голосування саме щодо правки про дослідні поля. А в цілому правки я підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович. Дуже дякую, що уточнили, напевно, це потрібно для стенограми. Щиро дякую.

Шановні колеги, чи є в когось ще питання в "Різному"? Якщо ні, то я вам всім щиро дякую за приділений час. Гарного і плідного робочого тижня. І тихого робочого тижня. Бережіть себе. До побачення. До наступних зустрічей.

Засідання Комітету на цьому вважається закритим.